

PROJEKT z dnia 12 sierpnia 2009 r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDIZCTWA NARODOWEGO¹⁾**

z dnia 2009 r.

w sprawie udzielania dotacji na badania archeologiczne poprzedzające roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującym się w wojewódzkiej ewidencji zabytków albo realizację robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej gospodarki na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne

Na podstawie art. 82b ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb udzielania oraz rozliczania dotacji, zwanej dalej "dotacją", na badania archeologiczne poprzedzające roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującym się w wojewódzkiej ewidencji zabytków albo realizację robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej gospodarki na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne w tym tryb postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji, sposób jej rozliczania oraz rodzaj dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku i rozliczenia dotacji.

§ 2. Udzielenie dotacji może nastąpić po złożeniu przez osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną zamierzającą realizować działania, o których mowa w § 1, zwaną dalej "wnioskodawcą", wniosku w tej sprawie do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanego dalej "ministrem".

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. Nr 216, poz. 1595).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394 oraz z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804.

§ 3. Wniosek, o którym mowa w § 2, jest rozpatrywany w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia wniosku.

§ 4. 1. Wniosek zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres wnioskodawcy lub nazwę, siedzibę i adres jednostki organizacyjnej, będącej wnioskodawcą;
- 2) wskazanie miejsca prowadzonych badań archeologicznych z podaniem zakresu i rodzaju badań archeologicznych;
- 3) wskazanie działań, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne;
- 4) wskazanie powierzchni inwestycji oraz powierzchni objętej badaniami archeologicznymi;
- 5) wskazanie planowanych kosztów badań archeologicznych i ich dokumentacji;
- 6) wskazanie planowanych kosztów działań, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne;
- 7) określenie wysokości dotacji, o którą ubiega się wnioskodawca;
- 8) harmonogram realizacji badań archeologicznych oraz działań, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne;
- 9) oświadczenie wnioskodawcy o dysponowaniu zasobami rzeczowymi i kadrowymi zapewniającymi prawidłową obsługę wykonanych badań archeologicznych.

2. Wzór wniosku jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 5. Do wniosku wnioskodawca jest obowiązany dołączyć:

- 1) decyzję wojewódzkiego konserwatora zabytków ustalającą zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych;
- 2) pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie badań archeologicznych, które mają być przedmiotem dotacji;
- 3) pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na działania, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne, jeżeli działania te wymagają uzyskania takiego pozwolenia;
- 4) pozwolenie innych organów na działania, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne, jeżeli działania wymagają uzyskania takiego pozwolenia;
- 5) kosztorys badań archeologicznych i ich dokumentacji;
- 6) kosztorys działań, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne.

§ 6. Umowa o udzielenie dotacji na dofinansowanie badań archeologicznych zawiera:

- 1) określenie miejsca prowadzonych badań archeologicznych z podaniem zakresu i rodzaju badań archeologicznych;
- 2) wskazanie działań, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne;
- 3) planowane koszty badań archeologicznych;
- 4) planowane koszty działań, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne;
- 5) wysokość udzielonej dotacji;
- 6) tryb kontroli wykonania umowy;
- 7) sposób rozliczenia dotacji;
- 8) sposób zwrotu dotacji lub jej części.

§ 7. Przekazanie dotacji na wydzielony rachunek bankowy wnioskodawcy nastąpi w terminie nie dłuższym niż miesiąc od dnia zawarcia umowy o udzieleniu dotacji.

§ 8. W celu rozliczenia dotacji wnioskodawca obowiązany jest przekazać ministrowi:

- 1) protokół odbioru przez wojewódzkiego konserwatora zabytków wykonanych badań archeologicznych;
- 2) dokumenty potwierdzające dopuszczenie do użytkowania obiektu budowlanego w przypadku, gdy badania archeologiczne poprzedzały prowadzenie robót budowlanych;
- 3) dokumenty potwierdzające wykonanie robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej działalności w przypadku, gdy badania archeologiczne poprzedzały tego rodzaju działania;
- 4) potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie rachunków i faktur za wykonane badania archeologiczne i ich dokumentację;
- 5) kosztorys wykonanych badań archeologicznych i ich dokumentacji;
- 6) kosztorys wykonanych działań, których prowadzenie poprzedzały badania archeologiczne.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

UZASADNIENIE

Wprowadzenie proponowanych zmian jest konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2007 r. (sygn. akt K 20/07) stwierdzającego, że art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 162, poz.1568, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390 oraz z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz.875) jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 73 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten nakładał na osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną, która zamierzała realizować roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru lub objętym ochroną na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo nowe zalesienia lub zmianę dotychczasowej działalności leśnej na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne obowiązek pokrycia kosztów badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeżeli prowadzenie tych badań jest niezbędne w celu ochrony tych zabytków.

W ww. wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził m.in., „ze aspekt współmierności kosztów badań do robót budowlanych został pominięty w art. 31 ust. 1 ustawy o zabytkach. Zakwestionowany przepis w istocie doprowadził do przerzucenia na osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne całego ciężaru finansowania badań archeologicznych i ich dokumentacji, bez zagwarantowania jakiegokolwiek pomocy ze strony państwa i przy zupełnym braku mechanizmów kompensacyjnych. Nie może usprawiedliwiać takiego rozwiązania okoliczność, że inwestor prowadzący prace przy zabytku nieruchomym powinien liczyć się z koniecznością poniesienia dodatkowych nakładów. Zważywszy na zakres prowadzonych przez inwestora prac (nie tylko chodzi tu o prace budowlane przy zabytku nieruchomym, ale także nowe zalesienia na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne), a jednocześnie uwzględniając sformułowaną w ustawie o zabytkach definicję pojęcia „zabytek archeologiczny”, można sądzić, że nie zawsze inwestor ma możliwość oceny skali nakładów potrzebnych na sfinansowanie badań archeologicznych.(...) Zgodnie z art. 84 Konstytucji każdy, a więc i właściciel nieruchomości, zobowiązany jest ponosić określone w ustawie ciężary i świadczenia publiczne. Wynika stąd możliwość nałożenia na właściciela pewnych szczególnych powinności, ale – jak już wspomniano – służyć one mają realizacji interesu publicznego, a nie przeniesieniu na osobę będącą właścicielem powinności władz publicznych. Brak właściwej proporcji w wyważeniu (proporcji) interesu prywatnego i publicznego stwarza podstawy do uznania, że art. 31 ust. 1 ustawy o zabytkach jest niezgodny z rat. 64 ust. 1 i 3 w związku z art. 31 i art. 73 Konstytucji”.

Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny uznał, „że przepis stanowiący o potrzebie przeprowadzania badań archeologicznych jest niezbędnym elementem porządku prawnego i służy realizacji obowiązku Państwa w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego i dostępu do dóbr kultury. Jednakże kwestia współuczestnictwa władzy publicznej w kosztach prowadzonych w tym zakresie prac wymaga stosownych rozwiązań”.

Realizację ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego stanowi ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. nr 97. poz. 804). Zakłada ona, że minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego udziela osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej dotacji na badania archeologicznych oraz ich udokumentowanie, których przeprowadzenie jest niezbędne w celu ochrony zabytków archeologicznych, w sytuacji gdy ich koszt przekroczy 2% kosztów inwestycji.

W wyniku uchwalenia ww. ustawy do ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami dodany został art. 82 b, zawierający delegację ustawową dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do wydania rozporządzenia *w sprawie udzielania dotacji na badania archeologiczne poprzedzające roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującym się w wojewódzkiej ewidencji zabytków albo realizację robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej gospodarki na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne.*

Przepis § 2 określa zakres podmiotowy rozporządzenia. Odpowiada on katalogowi podmiotów, na które nałożony został, w art. 31 a ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, obowiązek pokrycia kosztów badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeżeli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne dla ochrony zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków lub objętego ochroną na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków lub zabytków archeologicznych znajdujących się na terenie objętym inwestycją.

Określony w § 3 obowiązek rozpatrzenia wniosku w terminie 3 miesięcy ma umożliwić inwestorowi zbilansowanie budżetu w sezonie budowlanym, w którym planuje przeprowadzenie badań archeologicznych.

W kolejnym przepisie (§ 4) wskazano dane, które muszą znaleźć się we wniosku. Wzór wniosku stanowi załącznik do rozporządzenia. W § 5 wymieniono natomiast dokumenty, które należy dołączyć do wniosku. Na ich podstawie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ustalić wysokość dotacji, a także oceni, czy podejmowane działania są legalne. Warunkiem

bowiem przyznania dotacji jest uzyskania przez inwestora decyzji wojewódzkiego konserwatora zabytków ustalającą zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych, pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie badań archeologicznych, które mają być przedmiotem dotacji, pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na działania, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne, jeżeli działania te wymagają uzyskania takiego pozwolenia a także pozwolenia innych organów na działania, których prowadzenie poprzedzają badania archeologiczne, jeżeli działania wymagają uzyskania takiego pozwolenia (np. pozwolenia na budowę wynikającego z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane).

§ 6 określa zawartość umowy dotyczącej udzielenia dotacji, a w § 7 określono nieprzekraczalny termin przekazania dotacji beneficjentowi.

W § 8 wskazano jakie dokumenty będą potrzebne w celu rozliczenia dotacji.

Stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20.07.2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia (§ 9) z uwagi na wejście w życie w dniu 24.07.2009 r. ustawy z dnia 22 maja 2009 r., o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która zawiera delegację ustawową do wydania przedmiotowego rozporządzenia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1) Podmioty, na które oddziałuje projekt rozporządzenia:

osoby fizyczne, prawne, jednostki organizacyjnej chcące prowadzić działalność inwestycyjną przy budynkach lub na terenach, na których znajdują się zabytki archeologiczne

2) Wyniki prowadzonych konsultacji

Projekt rozporządzenia był konsultowany ze Stowarzyszeniem Naukowym Archeologów Polskich oraz Krajowym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków. W trakcie konsultacji nie wniesiono uwag do przedmiotowego projektu.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i dochody jednostek samorządu terytorialnego

a) Przepisy rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *w sprawie udzielania dotacji na badania archeologiczne poprzedzające roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującym się w wojewódzkiej ewidencji zabytków albo realizację robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej gospodarki na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne* nie będą miały wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i dochody jednostek samorządu terytorialnego.

b) Wpływ na zachowanie dziedzictwa narodowego

Zaproponowane w projekcie rozporządzenia rozwiązania dotyczą wyłącznie kwestii związanych z udzielaniem dotacji na badania archeologiczne poprzedzające roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującym się w ewidencji wojewódzkiego konserwatora zabytków albo realizację robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej gospodarki na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, a tym samym nie przyczynią się do polepszenia warunków zachowania dziedzictwa narodowego.

c) Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

d) Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki.

e) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

4) wskazanie źródeł finansowania

Projekt nie pociągnie za sobą dodatkowych wydatków poza istniejącymi w aktualnie obowiązującym stanie prawnym.

5) zgodność projektu z prawem Unii Europejskiej

przedmiot projektu rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

6) informacja o notyfikacji i ogłoszeniu w BIP

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz. 14114), projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.